

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ
ANABİLİM/ ANASANAT DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİKLERİNİN
OKUL KÜLTÜRÜNE ETKİSİ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ TEZSİZ YÜKSEK
LİSANS PROJE ÖDEVİ**

BÜLENT İLHAN

İSTANBUL, 2022

T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ESTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİKLERİNİN
OKUL KÜLTÜRÜNE ETKİSİ

2021-2022 GÜZ YARIYILI DÖNEM PROJESİ

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Nur SILAY

Bülent İLHAN

Öğrenci No: 200512042

İstanbul

Ocak, 2022

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Tezsiz Yüksek Lisans proje ödevi olarak hazırladığım “**Sınıf Öğretmenlerinin Öz yeterliklerinin Okul Kültürüne Etkisi**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Bülent İLHAN
İstanbul, 2022

ÖNSÖZ

Tez danışmanım Dr. Nur SILAY' a, arkadaşlarıma ve aileme sonsuz kere teşekkür ederim.

Bülent İLHAN

İstanbul, 2022

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin okul kültürüne etkisini incelemektir. Bu araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama deseni kullanılarak hazırlanmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul/Ümraniye’de görev yapan 247 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veriler, Tschannen- Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçe’ ye uyarlanan “Öğretmen Öz yeterlik Ölçeği” ile Terzi (2005) tarafından geliştirilen “Okul Kültürü Ölçeği” yardımıyla toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ile okul kültürü algıları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Öz Yeterlik, Okul Kültürü, Sınıf Öğretmenliği

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the effects of classroom teachers' self-efficacy on school culture. In this study, relational screening design was used. The universe of the study consisted of 10 primary school teachers working in the public schools of Istanbul / Umraniye District National Education Directorate and 247 classroom teachers. The data were collected by 2005 Teacher Self-Efficacy Scale) adapted from Turkish by Tschannen-Moran and Hoy (2001) and (Teacher Self-Efficacy Scale 'developed by Terzi (2005).

Key Words: Self-efficacy, School Culture, Classroom Teaching

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	iv-v-vi
KISALTMALAR	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1-2
1.2. Amaç	3
1.2.1. Alt Amaçlar	3
1.3. 4	
1.4. 4	
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. 5	

BÖLÜM II

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. Öz Yeterlik	5
2.1.1. Yeterlik ve Bandura'nın Sosyal Biliş Kuramı	5
2.1.2. Öz Yeterlik İnancının Oluşumu	5
2.1.3. Öz Yeterlik İnancının Etkileri ve Önemi	5
2.1.4. Öz Yeterlik İnancını Etkileyen Etmenler	5
2.1.5. Öğretmen Öz Yeterliliği	5
2.1.6. Öz Yeterlik İnancı Yüksek ve Düşük Olan Öğretmenlerin Özellikleri	5
2.2. Okul Kültürü	5
2.2.1. Okul Kültürünün Tanımı	5
2.2.2. Okul Kültürünün Türleri	5
2.2.3. Okul Kültürünün Boyutları	5
2.2.4. Okul Kültürünün Bileşenleri	5
2.2.5. Okul Kültürünün Yaklaşımları	5
2.3.İlgili Araştırmalar	6-9

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	9
3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	10
3.3. Veri Toplama Araçları	10
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	12
3.3.2. Okul Kültürü Ölçeği	12
3.3.3. Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	12
3.4. Verilerin Toplanması	13
3.5. Verilerin Analizi	11-12-13

BÖLÜM IV

BULGULAR

14-15-16-17-18-19-20-21-22

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	23
KAYNAKÇA	24-25-26-27
EKLER	28-29-30
ÖZGEÇMİŞ	31

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	10
Tablo 2. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	11
Tablo 3. Öğretmenlerin Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	11
Tablo 4. Öğretmenlerin Okullarındaki Mesleki Kıdemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	11
Tablo 5. Öğretmenlerin Okullarındaki Görev Sürelerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	11
Tablo 6. Okul Kültürü Ölçeğine Dair İstatistikî Değerler.....	14
Tablo 7. Öğretmenlerin Sınıfı Yönetimi Alt Boyutlarının Cinsiyete t-Testi Sonuçları.....	15
Tablo 8. Ö.Y.Ö Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre Yapılan t-Testi Sonuçları.....	16
Tablo 9. Ö.Y.Ö. nün Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	17
Tablo 10. Ö.Y.Ö. nün Alt Boyutlarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi sonuçları.....	18

Tablo 11. Ö.Y.Ö. nün alt boyut puanlarının okullarında geçen hizmet sürelerine göre Kruskal Wallis testi sonuçları.....	21
Tablo 12. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları.....	23
Tablo 13. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre t-Testi Sonuçları.....	23
Tablo 14. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Sonuçları.....	24
Tablo 15. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	25
Tablo 16. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Hizmet Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	26
Tablo 17. Öz Yeterlik Ölçeği ile Okul Kültürü Ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı.....	26
Tablo 18. Öz Yeterlik ile Örgüt Kültürü arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Regresyon Analizi.....	27

KISALTMALAR

ÖYÖ: Öz Yeterlik Ölçeği

OKÖ: Okul Kültürü Ölçeği

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayım, sınırlılık ve kullanılan kavramlara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Öğretmenlik kendini sürekli yenilemeyi gerektiren dinamik bir meslektir. Bu süreçte çağın getirdiği yeniliklerle kendini geliştirmeyen bireylerin mesleki öz yeterliklerinde eksikler gözlemlenebilir. “Öğretmen, her durumda eleştirel bir bakış açısıyla analiz edebilmeli, kendini değerlendirip geliştirebilmeli ve yeni fikirleri aramaya istekli olmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006: 16). Öğretmenlerin mesleğinde başarılı olabilmesi için üretken ve yeniliklere açık olması beklenmektedir. (Saraç,2002’den akt., Bozbaş, 2015:2) Sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim sürecinin en önemli aşaması olan ilkokullarda, miğfer derslerin öğretim sürecine yönelik akademik bilgilere sahip olduklarına dair öz yeterlik inancının olması gerekir.(Akbaş ve Çelikkaleli, 2006: 99) Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algısıyla ilgili araştırmaların çokluğuna bakıldığında (Kiremit ve Gökler, 2010: 41-54) konu dikkati çekmektedir.

Öz yeterlik, Bandura’ ya (1986) göre, “İnsanların bir konuda başarı gösterebilmek için gerekli çalışmaları yürütüp tamamlamaları kapasitelerini belirlemeye yarayan bir bilgidir.” (s. 391). Öz yeterlik farklı alan ve durumlara bağlı olarak değişiklik gösterebilir. (Zimmerman, 2000) Kişilerde bulunan öz yeterlik inancı, kişilerin olaylara karşı bakış açılarını, duygu ve düşüncelerini etkileyebilir. Öz yeterlik inancı yüksek olan bireyler aşmakta zorlandıkları güçlüklerde daha iyi sonuç alabilirken, öz yeterlik seviyesi düşük olanlar işi yapabileceklerine dahi inanmayabilirler. (Fettahoğlu vd., 2011: 161)

İlgili literatür tarandığında öğretmenlerin öz yeterlik algıları üzerine pek çok araştırma yapıldığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları (Aksu, 2008; Yel, 2019; Belek, 2018; Karakuş, 2017; Ekici, 2008;Erden,2007; Tekkurşun, 2015; Turalı, 2014; Altunçekiç, Yaman ve Koray, 2005; Özdemir,2008) tarafından incelenmiştir.

Öz yeterliliğin alanlarla ilişkilendirilerek araştırılması ise (Kiremit, 2006; Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Akbulut, 2006) tarafından yapılmıştır. İlköğretim ve ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin öz yeterlikleri (Benzer, 2011), ortaokul öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları (Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009) ve araştırmamızın temelini oluşturan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algıları (Korkut ve Babaoğlu, 2012) tarafından incelenmiştir.

Tüm bu araştırmalar gösteriyor ki öz yeterlik okul kültürünü oluşturan en temel yapı olan öğretmenlerin gelişimi ve buldukları ortamlara olumlu katkıları için hassas bir noktadır. Öğretmenin öz yeterliliğinin düzeyi okul kültürüne katkısını da etkileyebilecektir.

Kültür TDK ya göre “Bir topluma ve halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” dür. Araştırmamızın ikinci değişkeni okul kültürü ile ilgili ise eğitim bilimlerine ait açık ve tutarlı bir tanıma rastlanmamaktadır. (Terzi, 2005: 424)

Florio-Ruane, S. (1989) “Okullar ve sınıflar karmaşık kültürel ortamlardır” diyerek okul kültürüyle ilgili düşüncelerini bu şekilde ifade etmiştir. Okul kültürünün kurumu oluşturan kişilerin sahip oldukları inançlarda yattığını ifade edilmektedir. (Heckman, 1993’ten akt. Terzi, 2005: 424) Okul kültürü kurumu oluşturan tüm paydaşların ilişkilerini etkiler. Kurumdaki problemlerin çözümünde, kriz anlarının kontrolünde, çatışma anlarında yani kurumu kurum yapan tüm faktörlerde etkilidir. Okul kültürünün olumlu olduğu kurumlarda öğrenme başarıları da artar. Olumsuz okul kültürünün hüküm sürdüğü okullarda başarı, yenilik ve değişim de olumsuz etkilenir.

Literatür tarandığında örgüt kültürü ve öğrenci başarısı arasındaki ilişki (Demirtaş, 2010), okul müdürü ve öğretmenlerin değer sistemlerine ilişkin algıları (Şahin, 2010), okul kültürleri ve öğretmenlerin değer sistemleri (Fırat, 2007), okul kültürü (Güçlü, 2014), öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri (Korkut ve Hacıfazlıoğlu, 2011), okul kültürünün iş doyumuna etkisi (Kadıoğlu, 2018), ortaokullarda okul kültürünün incelenmesi (Işık, 2017), öğretmenlerin yetkinlik algıları ve okul kültürü algıları arasındaki ilişki (Şahin, 2017) tarafından araştırılmıştır.

Öz yeterlik ve okul kültürü ile ilgili yapılan çalışmalar Google Akademik, Ulusal Tez Merkezi sayfalarından incelendiğinde çeşitli değişkenlerle farklı şekillerde ele alındıkları görülmüştür. Ancak sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin ve okul

kültürüne etkisini inceleyen bir kaynağa rastlanmamıştır. Bu bilgilerden hareketle araştırmanın problemi “Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ile okul kültürleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ortaya koyulmuştur.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin okul kültürüne etkisini incelemeyi belirlemektedir.

1.2.1. Alt Amaçlar

Bu çalışmanın alt amaçları şu şekilde belirlenmiştir:

- Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve okul kültürü ne düzeydedir?
- Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin okul kültürüne etki düzeyleri öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, kıdemlerine, mezun oldukları bölümlerine ve buldukları kurumda çalışma yıllarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ile okul kültürü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri okul kültürünü yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öz yeterlik kavramı insanın kendi gelişim sürecini doğrudan etkilediği gibi mesleki olarak ta önemi yadsınmaz bir olgudur. Öğretmenlerin öz yeterlikleri kendilerine ve okul kültürüne olan tutumlarını da etkileyebilir.

Okul kültürünün olumlu bir şekilde yönetilmesi okuldaki en önemli dinamiklerden bir olan öğretmenlerle de ilişkilidir. Öğretmenlerin öz yeterlikleri ile ilgili yapılmış pek çok araştırma oluşu konunun önemini anlatabilmektedir.

Öz yeterlik pek çok şekilde işlenmiş ancak aktif olarak görev yapan sınıf öğretmenlerinin okul kültürüne etkisi ile ilgili hiçbir araştırma olmadığı görülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar/Sayıtlar

- Ölçeği uygulayacak sınıf öğretmenlerinin ölçme araçlarına samimi olarak cevap verdikleri varsayılmıştır.
- Taranan literatür ve uzman görüşleri araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir.
- Sınıf öğretmenlerinin eğitim durumlarının farklılık gösterdiği görülmüştür.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- 2021-2022 eğitim- öğretim yılı,
- İstanbul Ümraniye’ deki sınıf öğretmenleri,
- Kullanılan ölçekler,
- Yapılan istatistiksel analizler,
- Taranan literatür ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Tanımlar, araştırmada tartışılan kavramları net şekilde ifade edecek şekilde kullanılmalıdır. Aşağıda araştırmaya konu olan kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

Öz yeterlik: “Kişinin bir başarımı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi yargısıdır.” olarak tanımlanmıştır (Bandura 1986’dan akt. Korkut ve Babaoğlu, 2012: 270).

Kültür: TDK’ya göre “Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.” olarak tanımlanmaktadır.

Okul Kültürü: “Okulu oluşturan sac ayağı olan yönetici, öğretmen ve öğrencilerin geliştirdiği inanç sistemini ifade etmektedir.” (Heckman, 1993’ten akt. Terzi, 2005: 424)

İKİNCİ BÖLÜM İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. Öz Yeterlik

2.1.1. Yeterlik ve Bandura'nın Sosyal Biliş Kuramı

2.1.2. Öz Yeterlik İnancının Oluşumu

2.1.3. Öz Yeterlik İnancının Etkileri ve Önemi

2.1.4. Öz Yeterlik İnancını Etkileyen Etmenler

2.1.5. Öğretmen Öz Yeterliliği

2.1.6. Öz Yeterlik İnancı Yüksek ve Düşük Olan Öğretmenlerin Özellikleri

2.2. Okul Kültürü

2.2.1. Okul Kültürünün Tanımı

2.2.2. Okul Kültürünün Türleri

2.2.3. Okul Kültürünün Boyutları

2.2.4. Okul Kültürünün Bileşenleri

2.2.5. Okul Kültürünün Yaklaşımları

2.3. İlgili Araştırmalar

Alanla ilgili yapılmış araştırmalar incelenmiş ve konuyla ilgili yapılmış araştırmalardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Benzer (2011) 'in amacı ilköğretim ve ortaöğretimdeki öğretmenlerin öz yeterliklerinin analiz edilmesidir. Araştırmanın evreni Konya ili Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerindeki ilköğretim ve ortaöğretimde görev yapan kadın ve erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklemi oluşturan öğretmenler tesadüfü örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan Tschannen- Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen "Öğretmen Ö Yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ilköğretim ve ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin öz yeterlikleri oldukça yüksektir.

Korkut ve Babaoğlan (2012), tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin cinsiyet, hizmet yılı ve okulun bulunduğu yere göre farklılaşmamaktadır. Araştırma Burdur ili Merkez ilçelerindeki 401 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ölçeği araştırmamızda kullanılan ölçekle aynıdır. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin cinsiyet ve yerleşim yerinden etkilendiği ancak hizmet yılından etkilenmediği görölmüştür.

Kiremit ve Gökler (2010), tarafından yapılan araştırma öğretmen adaylarıyla yapılmış ve öğretmen adaylarının fen bilgisine olan öz yeterlilikleri sorgulanmıştır. 2004-2005 Eğitim öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi 1. Ve 4. Sınıfta okuyan 665 öğrenciyle yapılan araştırmada yaş ve cinsiyetin anlamlı farklılığa neden olduğu sonucuna varılmıştır.

Yel (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının öz yeterliliklerini incelemektir. Araştırmada karma desen kullanılmış nicel boyutta tarama deseniyle, nitel boyutta ise her üniversiteden 10 öğrencinin görüşleriyle çalışılmıştır. Kadın öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları erkeklere oranla daha fazla çıkarken öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ve bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutumları arasında düşük düzeyde pozitif anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Üstüner vd. (2009), tarafından yapılan araştırmanın amacı ortaöğretim öğretmenlerinin öz yeterlik algılarını belirlemektir. Araştırmanın sonuçları belirlenen alt boyutlara göre incelenmiştir. Araştırmada araştırmamızda kullanılan ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda belirlenen alt boyutlardan cinsiyet, yaş, kıdem, branş ve mezun olunan yükseköğretim kurumuna göre öz yeterliğin anlamlı bir fark göstermediği, okul türü değişkenine göre ise anlamlı bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir. Anadolu liselerindeki öğretmenlerin diğer liselerde görev yapan öğretmenlere göre öz yeterliklerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği görölmüştür.

Demirtaş (2010)' un amacı okul kültürünün öğrenci başarısına etkisini incelemektir. Çalışmada ilköğretim okullarındaki kültür ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki açıklanmaya çalışılmıştır. 2007-2008 öğretim yılında Elazığ' da uygulanan çalışma 43 ilkokulda uygulanmıştır. Okul kültürünü ölçmek için Okul Kültürü Ölçeği (OKÖ), öğrenci başarısını tespit etmek için Elazığ genelinde uygulanan seviye tespit sınavı sonuçları kullanılmıştır. Korelasyon tekniği kullanılan araştırmada öğrenci başarısıyla okul kültürü arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Şahin (2017)' nin amacı öğretmenlerin yetkinlik algıları ile okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir. Araştırma ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Pendik ilçesindeki resmi okullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem ise uygun örneklem yöntemiyle belirlenen 376 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplamak için “Kişisel Bilgi Formu”, “Öğretmen Yetkinlik Ölçeği” ve “Örgütsel Kültür Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programıyla çözümlenmiştir. Öğretmenlerin yetkinlik düzeyleri yaş, kıdem, cinsiyet, mezuniyet, öğrenim durumu gibi değişkenlere göre farklılık göstermemiştir. İlkokul öğretmenlerinin ve öğrenci sayısı 1500' ün üstünde olan okullarda çalışan öğretmenlerin ise yetkinlik algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okul kültürü algısının da yaş, kıdem, cinsiyet, mezuniyet, öğrenim durumu gibi değişkenlere göre farklılık göstermediği ancak ilköğretim öğretmenlerinin ve öğrenci sayısı 1500'ün üstünde olan okullarda çalışan öğretmenlerin ise okul kültürü algılarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. İki değişken arasındaki ilişki incelendiğinde ise öğretmen yetkinlik ölçeği ile okul kültürü ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Terzi (2005)' in amacı ilköğretim okullarındaki kültürel yapının belirlenmesidir. Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 16 ilköğretim okulu, örneklemini ise bu okullar arasından rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilen 8 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Bu okullarda görev yapan 304 öğretmene (Terzi, 2005) tarafından geliştirilen “Okul Kültürü Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin analizinden sonra en önemli kültürel boyutun görev kültürü, sonrasında başarı, bürokratik ve destek kültürleri olduğu belirlenmiştir. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin “görev” bilinçlerinin “kişisel” bilinçten üstün geldiği sonucuna varılmıştır.

Şahin (2010)' un amacı ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürü ve öğretmenlerin okul kültürüne ve değer sistemlerine ilişkin algılarının ne olduğunu ve aralarındaki ilişkileri ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın örneklemini tabakalı rasgele örnekleme yöntemiyle İzmir' deki 50 ilköğretim okulundan seçilmiş 50 okul müdürü ve 902 öğretmenden seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Okul Kültürü Ölçeği” ve “Portre Değerleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre okul müdürleri örgüt kültürünü öğretmenlerden daha olumlu algılamaktadır. Hem okul

müdürlerinin hem de öğretmenlerin örgüt kültürlerine yönelik algıları ile değer sistemine yönelik algıları arasında önemli bir ilişki saptanmıştır.

Fırat (2007), “Okul Kültürü ve Öğretmenlerin Değer Sistemi” adlı doktora tez çalışmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Okul Kültürü Ölçeği” ve “Portre Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada 9 alt problem yanıtlanmıştır. Bunun sonucunda okul müdürlerinin öğretmenlerden ileri olduğu, bu algılarının sadece okul türü bakımından farklılık gösterdiği, öğretmenlerin ise okuldaki görev sürelerine, kıdemlerine, okulun sosyo-ekonomik durumuna, herhangi bir sendikaya bağlı olup olmadıkları gibi değişkenlere bağlı olarak önemli farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca hem okul müdürlerinin hem de öğretmenlerin okul kültürüne algıları ile değer sistemleri algıları arasında önemli bir ilişki ortaya çıktığı görülmüştür.

Kuyumcu (2007), “İlköğretim Okullarında Okul Kültürü ve Takım Kültürü” adlı doktora tez çalışması okul kültürü ile takım liderliği arasındaki görüşler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelemektedir. Betimsel bir çalışma olup likert tipi anket uygulanmış. Araştırmanın sonuçlarına göre okul kültürü ile grup liderliği arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Kadıoğlu (2018), “Eğitim Kurumlarında Okul Kültürünün Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışması öğretmenlerin okul kültürü ile işteki tatmin arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Betimsel bir araştırmadır. Birinci bölümde veri toplama aracı olarak 8 soruya cevap aranmış. İkinci bölümde ise Çolakoğlu (2005) tarafından oluşturulan 28 maddelik “Okul Kültürü” ölçeği kullanılmış. Üçüncü bölümde Gündüz (2008) tarafından oluşturulan 19 maddelik “İş Doyumu Ölçeği” kullanılmış. Verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Ölçeklerin geneline ait madde toplamları, ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır.

Tabak (2017), “Okullarda Demokratik Okul Kültürüne İlişkin Görüşlerin Belirlenmesi” adlı doktora tez çalışmasında okullardaki demokratik okul kültürüne ilişkin görüşler belirlemek ve okul kültürüne ilişkin kavramsal bir çerçeve sunmak amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak geliştirilen “Demokratik Okul Kültürü” ölçekleri kullanılmış, katılımcıların konuya ilişkin görüşleri betimsel istatistiklerle incelenmiş ve katılımcı görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre değişiklik gösterip

göstermediği belirlenmeye çalışılmış. Sonuç olarak öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin görüşlerine göre okullarda orta düzeyde demokratik bir okul kültürünün bulunduğu belirlenmiştir. Demokratik okul kültürü boyutunda görev türü ve eğitim kademesi açısından farklılıklar bulunmuş, okullarda etkin iletişim ve iş birliği süreçlerinin olduğu ve katılımcıların okullarında mutlu oldukları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra okul ve öğrenme ortamları boyutu öğretmenlerin en olumsuz görüşleri olduğu boyuttur. Demokratik okul kültürü oluşturma ve süreklilik sağlamak için geliştirilmesi gereken alanlarda etkinlik ve gereken yeniliklerin yapılması önerilmiştir.

Çayırdağ (2006), “Öğrencilerin Okul Kültürünü Algılayışları ile Zorbalık Eğilimleri ve Zorbalıkla Başetme Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde Öğrencilerin okul kültürü ile zorbalık arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma İstanbul’daki 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Zorbalık Eğilim Ölçeği”, “Zorbalıkla Başetme Ölçeği” ve “Okul Kültürü Ölçeği” kullanılmış. Öğrencilerin cinsiyete göre zorbalık eğilimleri ve zorbalıkla baş etme düzeylerine bakıldığında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Okul türü açısından bakıldığı zaman anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, kullanılan veri toplama araçları, verilerin analiz edilmesinde kullanılacak tekniklerle ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve okul kültürleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan ilişkisel tarama deseninde tasarlanmıştır. İlişkisel tarama “İki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri belirlemek ve neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk vd.,2018: 16).

3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul İli Ümraniye İlçesinde kamu okullarında görev yapan 480 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu evrenden kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenen 247 sınıf öğretmeni seçilmiştir. “Araştırmayla ilişkisi olan ve uygun ortamda bulunan bireyler arasından seçilen örnekleme “kolayda örneklem” denir (Özmen, A. 2013’ dan akt. Çalışkur, Demirhan 2013:59). Örneklem belirlenirken hata payı %5, güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir.

1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik ve Mesleki Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	<i>f</i>	%
Kadın	213	86,2
Erkek	34	13,8
TOPLAM	247	100,0

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre dağılımlarına baktığımızda %86,2’u (213) kişinin kadın; %13,8’i (34) kişinin erkek olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Medeni Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

(Medeni Durum)	<i>F</i>	%
(Evlü)	162	65,6
(Bekar)	85	34,4
(TOPLAM)	247	100,0

Öğretmenlerin medeni durumlarına göre dağılımını incelediğimizde; grubun %65,6’sının (162) evli; grubun %34,4’ünün (85) de bekâr öğretmenlerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	<i>F</i>	%
(21-30 yaş)	85	34,4
(31-40 yaş)	124	50,2
(41-50 yaş)	38	15,4
(TOPLAM)	247	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, yaşlarına ilişkin dağılımlarını gösteren tabloyu incelediğimizde; grubun %34,4'ünün (85) 21-30 yaş aralığında, %50,2'si (124) 31-40 yaş aralığı, %15,4'ü (38) 41-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Mesleki Çalışmalarına Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Mesleki Kıdem	F	%
(1 yıldan az)	34	13,8
(2 – 4 yıl)	42	17,0
(5 – 9 yıl)	73	29,6
(10 – 15 yıl)	60	24,3
(15 yıl ve üstü)	38	15,4
(TOPLAM)	247	100,0

Öğretmenlerin, kıdemlerine ilişkin dağılımlarını gösteren tablo incelendiğinde; öğretmenlerin %13,8'inin (34) 1 yıldan az; %17,0'sinin (42) 2 – 4 yıl; öğretmenlerin %29,6'sının (73) 5 – 9 yıl arası; %24,3'ünün (60) 10 – 15 yıl arası; %15,4'ünün (38) 15 yıl ve üstü çalışmaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Okullarındaki Görev Sürelerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okulda Geçen Süre	F	%
1 yıldan az	99	40,1
2 – 4 yıl	72	29,1
5 – 9 yıl	76	30,8
TOPLAM	247	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, görev yaptıkları okullarda geçen hizmet sürelerine ilişkin dağılımlarını gösteren tablo incelendiğinde; %40,1'inin (99) 1 yıldan az; %29,1'nin (72) 2 – 4 yıl arası; %30,8'inin (76) 5 – 9 yıl arası hizmet süreleri olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada öğretmen öz yeterliklerini belirlemek için Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen, uyarlamasını Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya'nın (2005) yaptığı “Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği”; okul kültürlerini ölçmek için ise, Terzi'nin (2005) geliştirdiği “Okul Kültürü Ölçeği (OKÖ)” kullanılmıştır. İlk bölümde kişisel bilgiler ikinci bölümde ise okul kültürü ve öz yeterlilik anketleri yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerini ölçmek için hazırlanan sorulardır. Kişilere cinsiyet, çalışma süreleri, okullarında bulunma süreleri, yaş, medeni durumları sorulmuştur.

3.3.2. Okul Kültürü Ölçeği

Bu araştırmada Terzi (2005) tarafından geliştirilen “Okul Kültürü Ölçeği (OKÖ)” kullanılmıştır. Bu ölçek öğretmenlerin okul kültürü özelliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 29 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek destek kültürü, başarı kültürü, bürokratik kültür, görev kültürü alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin ters puanlanan maddesi yoktur ve toplam puan alınabildiği gibi alt boyut toplam puanı da alınabilmektedir. Toplam puan ve alt boyut puanları yorumlanmıştır. Koşar, (2008) tarafından geçerlilik ve güvenilirliği test edilerek kullanılmıştır. Ölçekte doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. (Terzi, 2005).

3.3.3. Öz Yeterlik Ölçeği

Araştırmada öğretmenlerin öz yeterliklerini ölçmek için Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan ve Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen “ Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek öğretmenler ve öğretmen adaylarının öz yeterliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 24 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki alt boyutlar öğrenci katılımı sağlama, sınıf yönetimi ve öğretimsel stratejiler olarak belirlenmiştir. Sınıf yönetimi soruları 3, 5, 8, 13, 15, 16, 19, 21 maddelerde, öğrenci katılımıyla ilgili maddeler 1, 2, 4, 6, 9, 12, 14, 22 ve öğretimsel stratejilerle ilgili maddeler 7, 10, 11, 17, 18, 20, 23, 24 Ölçeğin tersten puanlanan maddesi yoktur. Toplam puan ve alt boyut puanları yorumlanırken alınan yüksek puan öğretmenlerin öz yeterliğinin yüksek olduğunu, düşük puan ise öz yeterliğinin düşük olduğunu göstermektedir. Geçerlilik güvenilirlik için doğrulayıcı faktör analizi ve her bir alt ölçeğin ve tüm ölçeğin puanlarının güvenilirliği için ve Rasch ölçümü yapılmıştır. Türkiye’deki büyükşehirlerde bulunan 628 öğretmen adayıyla güvenilirlik çalışması yapılmış ve iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır (Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya, 2005).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın örneklemini oluşturan sınıf öğretmenlerinden ölçek pandemi koşulları nedeniyle dijital form aracılığıyla toplanmıştır. Ölçek tamamen gönüllülük esasına göre kullanılmıştır. Zaman sınırlamasına gidilmeksizin ölçeğin içtenlikle doldurulmasına çalışılmıştır. Ölçek 247 sınıf öğretmenine doldurtulmuş ve sonuçlar analiz edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Ölçeklerin verileri incelenerek bilgisayar ortamında SPSS programına aktararak incelenmiştir. Kişisel bilgiler bölümü ile ilgili bilgiler frekans ve yüzde olarak alınmış, değişkenler arası ilişkiyi ölçmek için varyans analizi, ne düzeyde etkilediğini belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. İki değişken arasındaki ilişki pearson korelasyon analiziyle saptanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenler tarafından Öz Yeterlik ve Okul Kültürü Ölçeklerine verilen puanların ortalama değerlerine ait tanımlayıcı bilgilere (ortalama ve standart sapma) yer verilecektir.

4.1. Okul Kültürü Dair Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Çalışmamızda kullandığımız okul kültürü ölçeğinin alt boyutları ayrı ayrı analiz edildikten sonra toplam puan üzerinden de ayrıca demografik özelliklere göre analiz edilmiştir.

Tablo 6. Okul Kültürü Ölçeğine Dair İstatistik Değerler

Alt Boyutlar	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	ss
Görev Kültürü	247	1,67	5,00	3,94	0,626
Bürokratik Kültür	247	1,67	5,00	3,13	0,679
Başarı Kültürü	247	1,00	5,00	3,83	0,702
Destek Kültürü	247	1,75	5,00	3,80	0,703
TOPLAM	247	2,21	5,00	3,63	0,478

Öğretmenler için okul kültürü ölçeğine baktığımızda aritmetik ortalama, standart sapma ve ranj değerlerinin alt boyuttaki madde sayısı ile doğru orantılı arttığını söylenebilir. Bu değerlere göre en yüksek ortalamanın ve farklılaşmanın ($3,94 \pm 0,626$) “**Görev Kültürü**” alt boyutunda, en düşük ve farklılaşmanın da “**Bürokratik Kültür**” ($3,13 \pm 0,679$) alt boyutunda olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öz yeterliklerinin değerlendirildiği ölçeğin alt boyutlarına göre demografik ve mesleki bilgilere göre istatistiksel olarak bir farklılığın olup olmadığına bakılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öz yeterlik Alt Boyutlarının Cinsiyete t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t-test		
					t	Sd	P
Öğrenci Katılımını Sağlama	Kadın	213	4,48	0,296	1,803	245	0,73
	Erkek	34	4,39	0,239			
Sınıf Yönetimi	Kadın	213	4,21	0,568	0,041	245	0,967
	Erkek	34	4,21	0,600			
Öğretimsel Stratejiler	Kadın	213	4,35	0,366	0,842	245	0,401
	Erkek	34	4,30	0,373			
Genel Toplam	Kadın	213	4,34	0,296	1,794	245	0,074
	Erkek	34	4,24	0,313			

* $p < 0,05$

Tabloda görüldüğü üzere, Öz yeterlik ölçeğinin alt boyutlarının cinsiyete göre değişkenine göre kadın öğretmenlerin aritmetik ortalamaları ile erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark alt boyutlarında istatistiksel olarak manidar bir farklılığa rastlanmamıştır ($p < 0,05$).

Tablo 8. Ö.Y.Ö Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre Yapılan t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni Durum	n	$\bar{X}$	ss	t-test		
					t	sd	P
Öğrenci Katılımını Sağlama	Evli	162	4,45	0,280	1,223	245	0,222
	Bekar	85	4,50	0,309			
Sınıf Yönetimi	Evli	162	4,19	0,593	0,945	245	0,345
	Bekar	85	4,27	0,528			
Öğretimsel Stratejiler	Evli	162	4,25	0,469	0,525	245	0,600
	Bekar	85	4,21	0,442			
Genel Toplam	Evli	162	4,31	0,309	1,275	245	0,203
	Bekar	85	4,36	0,279			

**p<0,01

Tabloda görüldüğü üzere yapılan araştırmada, evli öğretmenlerin ortalamaları ile bekâr öğretmenlerin ortalamaları arasındaki fark alt boyutlarında istatistiksel olarak manidar bir farklılığa rastlanmamıştır ($p<0,05$).

Tablo 9. Öz yeterlik Ölçeğinin Alt Boyutlarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	S.O.	X ²	sd	p	MWU
Öğrenci Katılımını Sağlama	1	85	137,08	4,653	2	0,098	
	2	124	118,51				
	3	38	112,64				
Sınıf Yönetimi	1	85	119,96	1,490	2	0,475	
	2	124	129,32				
	3	38	115,66				
Öğretimsel Stratejiler	1	85	138,15	5,170	2	0,075	
	2	124	117,08				
	3	38	114,91				
GENEL TOPLAM	1	85	131,96	2,247	2	0,325	
	2	124	122,30				
	3	38	111,74				

Not: 1 (21-30 yaş), 2 (31-40 yaş), 3 (41-50 yaş) öğretmenleri kapsamaktadır.

Öğretmenlerin öz yeterlik davranışlarını belirlemek için yapılan Öz Yeterlik Ölçeğine verilen puanların aritmetik ortalamalarının katılımcıların yaş değişkenine göre bir farklılık gösterip göstermediğini bakılmış ve anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 10. Ö.Y.Ö. nün Alt Boyutlarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	S.O.	X ²	sd	P	MWU
Öğrenci Katılımını Sağlama	1	34	120,08	124,293	4	0,015**	2 ile 3; 3 ile 4 ve 5
	2	42	140,20				
	3	73	102,14				
	4	60	129,10				
	5	38	142,82				
Sınıf Yönetimi	1	34	103,69	13,112	4	0,011*	1 ile 4 ve 5; 3 ile 4; 3 ile 5
	2	42	122,98				
	3	73	109,50				
	4	60	137,52				
	5	38	149,82				
Öğretimsel Stratejiler	1	34	112,47	10,747	4	0,030*	1 ile 5; 2 ile 3; 3 ile 5; 4 ile 5
	2	42	137,99				
	3	73	109,95				
	4	60	121,09				
	5	38	150,45				
GENEL TOPLAM	1	34	100,82	14,781	4	0,005**	1 ile 2, 4 ve 5; 2 ile 3; 3 ile 4 ve 5
	2	42	137,46				
	3	73	105,81				
	4	60	137,54				
	5	38	143,42				

Not: 1 (1 yıldan az), 2 (2-4 yıl), 3 (5-9 yıl), 4 (10-15 yıl), 5 (15 yıl ve üstü).

Tabloda da görüldüğü üzere, öğretmenlerin öz yeterlik alt boyutlarının kıdem değişkenine göre bir farklılık olup olmadığını belirlemek için uygulanan Kruskal Wallis testi sonucunda genel toplamda ve alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere “Öğrenci Katılımını Sağlama” alt boyutunda öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin davranışları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı farklılık vardır ($X^2 = 124,293$; $p = 0,015$). Ortalamaları arasındaki bu farklılığın hangi grup ya da

gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için ikili gruplar arasında MannWhitney U testi yapılmış ve bu farklılığın 2 - 4 yıl hizmet süresi olan öğretmenlerin lehine olacak şekilde 5 – 9 yıl hizmet süresi olan öğretmenler arasında olduğu görülmektedir.

Tabloda görüldüğü üzere “Sınıf Yönetimi” alt boyutunda mesleki kıdem değişikliğine göre gruplar arası farklılığın 1 yıldan az çalışma süresi olan öğretmenlerin aleyhine olacak şekilde 10 – 15 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler ve 15 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında; 5 – 9 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 10 – 15 yıl ve 15 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir.

Tabloda görüldüğü üzere “Öğretimsel Stratejiler” alt boyutunda mesleki kıdem değişikliğine göre 1 yıldan az mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 15 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler, 2 – 4 yıl hizmet süresi olan öğretmenler ile 5 – 9 yıl hizmet süresi olan öğretmenler arasında ve anlamlı farklılık vardır.

Tablo 11. Ö.Y.Ö. nün alt boyut puanlarının okullarında geçen hizmet sürelerine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

Boyutlar	Okulda Geçen Hizmet Süresi	N	S.O.	X ²	sd	P	MWU
Öğrenci Katılımını Sağlama	1	99	144,22	20,705	2	0,000**	1 ile 2; 2 ile 3
	2	72	94,54				
	3	76	125,57				
Sınıf Yönetimi	1	99	137,90	6,874	2	0,032*	1 ile 2
	2	72	110,17				
	3	76	119,00				
Öğretimsel Stratejiler	1	99	139,48	12,982	2	0,002**	1 ile 2; 2 ile 3
	2	72	100,05				
	3	76	126,52				
GENEL TOPLAM	1	99	147,07	24,538	2	0,000**	1 ile 2, 3; 2 ile 3
	2	72	92,28				
	3	76	124,01				

Not: 1 yıldan az (1), 2 – 4 yıl (2), 5 – 9 yıl (3).

Öğretmenlerin öz yeterlikleri belirlemek için yapılan ölçek sonunda puanların aritmetik ortalamalarının katılımcıların okullarında geçen hizmet sürelerine göre bir farklılığın olup olmadığını görmek üzere önce grupların homojen olup olmadığına bakılmış ve varyansların homojen olmağı (Levene=22,053; p=0,00) görülmüştür.

Tabloda görüldüğü üzere “Öğrenci Katılımını Sağlama” alt boyutunda öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin davranışları ile okullarında geçirdikleri hizmet süreleri arasında anlamlı farklılık vardır ($X^2 = 20,705$; $p = 0,000$). Ortalamaları arasındaki bu farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için ikili gruplar arasında MannWhitney U testi yapılmış ve bu farklılığın 1 yıldan daha az hizmet süresi olan öğretmenlerin lehine olacak şekilde 2 – 4 yıl çalışma süresi olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. 5 – 9 yıl arası çalışma süresi olan öğretmenlerin lehine olacak şekilde 2 -4 yıl çalışma süresi olanlar arasında olduğu görülmektedir.

Tabloda görüldüğü üzere “Sınıf Yönetimi” alt boyutunda görülen farklılığın ($X^2 = 6,874$; $p = 0,032$) da 1 yıldan az hizmet süresi olan öğretmenlerin lehine olacak şekilde 2 – 4 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmuştur.

Tabloda görüldüğü üzere “Öğretimsel Stratejiler” alt boyutunda 1 yıldan az süredir okullarında hizmet veren öğretmenler ile 2 – 4 yıl arası hizmet süresi olan öğretmenler arasında; 2 – 4 yıl çalışma süresi olan öğretmenler ile 5 – 9 çalışma süresi olan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık oluşmuştur.

Ölçeğin genel ortalamasına göre 1 sene altı süredir okullarında çalışanlar ile 2 – 4 ve 5 – 9 yıl arası çalışanlar arasında; 2 – 4 yıl çalışan ile 5 – 9 yıl arası görev yapan öğretmenler arasında manidar bir fark olduğu görülmüştür.

Tablo 12. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t-test																																														
					t	sd	P																																												
Görev Kültürü	Kadın	213	3,93	0,643	0,728	245	0,467																																												
	Erkek	34	4,01	0,511				Bürokratik Kültür	Kadın	213	3,12	0,677	0,187	245	0,852	Erkek	34	3,15	0,707	Başarı Kültürü	Kadın	213	3,81	0,714	1,197	245	0,233	Erkek	34	3,96	0,618	Destek Kültürü	Kadın	213	3,79	0,708	0,031	245	0,975	Erkek	34	3,79	0,679	Genel Toplam	Kadın	213	3,62	0,488	0,631	245	0,529
Bürokratik Kültür	Kadın	213	3,12	0,677	0,187	245	0,852																																												
	Erkek	34	3,15	0,707				Başarı Kültürü	Kadın	213	3,81	0,714	1,197	245	0,233	Erkek	34	3,96	0,618	Destek Kültürü	Kadın	213	3,79	0,708	0,031	245	0,975	Erkek	34	3,79	0,679	Genel Toplam	Kadın	213	3,62	0,488	0,631	245	0,529	Erkek	34	3,68	0,405								
Başarı Kültürü	Kadın	213	3,81	0,714	1,197	245	0,233																																												
	Erkek	34	3,96	0,618				Destek Kültürü	Kadın	213	3,79	0,708	0,031	245	0,975	Erkek	34	3,79	0,679	Genel Toplam	Kadın	213	3,62	0,488	0,631	245	0,529	Erkek	34	3,68	0,405																				
Destek Kültürü	Kadın	213	3,79	0,708	0,031	245	0,975																																												
	Erkek	34	3,79	0,679				Genel Toplam	Kadın	213	3,62	0,488	0,631	245	0,529	Erkek	34	3,68	0,405																																
Genel Toplam	Kadın	213	3,62	0,488	0,631	245	0,529																																												
	Erkek	34	3,68	0,405																																															

* $p < 0,05$

Ortalamlar arasındaki farka bakılmadan önce iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığına bakılmış ve homojen olduğu belirlenmiştir. Bundan sonra ortalamalar arasındaki farka bakılmıştır.

O.K.Ö. nün boyutlarının cinsiyete göre yapılan t-Testi sonucunda kadın ve erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark alt boyut ve genel toplamda istatistiksel olarak bir farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 13. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	ss	t-test		
					t	sd	P
Görev Kültürü	Evli	162	3,93	0,614	0,270	245	0,787
	Bekar	85	3,96	0,854			
Bürokratik Kültür	Evli	162	3,10	0,657	0,953	245	0,342
	Bekar	85	3,18	0,721			
Başarı Kültürü	Evli	162	3,75	0,723	2,430	245	0,016*
	Bekar	85	3,98	0,636			
Destek Kültürü	Evli	162	3,71	0,717	2,444	245	0,015*
	Bekar	85	3,94	0,653			
Genel Toplam	Evli	162	3,58	0,480	2,226	245	0,027*
	Bekar	85	3,72	0,461			

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Buna göre Başarı Kültürü alt boyutunda bekâr öğretmenlerin ortalama değerleri ile ($3,98\pm 0,636$) evli öğretmenlerin ortalama değerleri ($3,75\pm 0,723$) arasında istatistiksel olarak bekâr öğretmenlerin lehine manidar bir farklılık görülmektedir ($t=2,430$; $p=0,016$).

Destek Kültürü alt boyutunda bekâr öğretmenlerin ortalama değerleri ile ($3,94\pm 0,653$) evli öğretmenlerin ortalama değerleri ($3,71\pm 0,717$) arasında bekâr öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak manidar bir farklılığa rastlanılmıştır ($t=2,444$; $p=0,015$).

Okul Kültürü Ölçeğinin genel ortalamasına göre bekâr öğretmenlerin ortalama değerleri ile ($3,72\pm 0,461$) evli öğretmenlerin ortalama değerleri ($3,58\pm 0,480$) arasında bekâr öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak manidar bir farklılığa rastlanılmıştır ($t=2,226$; $p=0,027$).

Tablo 14. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	S.O.	X ²	sd	p	MWU
Görev Kültürü	1	85	120,08	0,532	2	0,767	
	2	124	127,21				
	3	38	122,30				
Bürokratik Kültür	1	85	124,42	0,013	2	0,994	
	2	124	124,06				
	3	38	122,86				
Başarı Kültür	1	85	125,25	0,734	2	0,693	
	2	124	125,93				
	3	38	114,92				
Destek Kültürü	1	85	124,29	0,964	2	0,618	
	2	124	126,89				
	3	38	113,92				
GENEL TOPLAM	1	85	122,54	0,317	2	0,854	
	2	124	126,36				
	3	38	119,58				

Tabloda görüldüğü üzere, Okul Kültürü Ölçeğinin alt boyutlarının öğretmenlerin yaş değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, genel toplamda ve alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 15. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	S.O.	X ²	sd	p	MWU
Görev Kültürü	1	34	131,54	4,068	4	0,397	
	2	42	119,86				
	3	73	126,75				
	4	60	110,75				
	5	38	137,46				

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	S.O.	X ²	sd	p	MWU
Bürokratik Kültür	1	34	145,44	10,630	4	0,031*	
	2	42	138,64				
	3	73	104,33				
	4	60	127,65				
	5	38	120,66				
Başarı Kültürü	1	34	143,00	3,490	4	0,479	
	2	42	122,27				
	3	73	119,18				
	4	60	117,25				
	5	38	128,83				
Destek Kültürü	1	34	149,90	7,243	4	0,124	
	2	42	109,92				
	3	73	123,68				
	4	60	115,62				
	5	38	130,34				
GENEL TOPLAM	1	34	150,09	7,315	4	0,120	
	2	42	121,55				
	3	73	113,15				
	4	60	118,22				
	5	38	13,34				

Tabloda, okul kültürü algılarında Okul Kültürü Ölçeği alt boyutlarının öğretmenlerin mesleki hizmet süreleri değişkenine manidar bir değişkenlik yoktur.

Tablo 16. O.K.Ö. nün Alt Boyut Puanlarının Hizmet Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Okulda Geçen Hizmet Süresi	N	S.O.	X ²	sd	P	MWU
Görev Kültürü	1	99	129,49	1,261	2	0,532	
	2	72	123,49				
	3	76	117,32				
Bürokratik Kültür	1	99	132,72	4,497	2	0,106	
	2	72	109,58				
	3	76	126,30				
Başarı Kültürü	1	99	133,50	3,000	2	0,223	
	2	72	117,61				
	3	76	117,55				
Destek Kültürü	1	99	132,13	3,691	2	0,158	
	2	72	111,08				
	3	76	125,66				
GENEL TOPLAM	1	99	134,21	6,064	2	0,048	
	2	72	107,28				
	3	76	126,53				

Not: 1 yıldan az (1), 2 – 4 yıl (2), 5 – 9 yıl (3).

Tabloda da görüldüğü üzere, öğretmenlerin okul kültürü algılarında Okul Kültürü Ölçeği alt boyutlarının öğretmenlerin okulda geçen hizmet süreleri değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, genel toplamda ve alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0,05$).

1.2. Öz Yeterlik ile Okul Kültürü Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Tablo 17. Öz Yeterlik Ölçeği ile Okul Kültürü Ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı

ÖLÇEKLER	Öz yeterlik	Okul Kültürü
Öz Yeterlik	R	1
	P	,001
	N	247
Okul Kültürü	R	1
	P	,993
	N	247

Tabloda görüldüğü üzere yapılan ölçümler sonucunda Öz Yeterlik ile Okul kültürü ölçek skorları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 18. Öz Yeterlik ile Örgüt Kültürü arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Regresyon Analizi

MODEL	Değişkenler	B	ss	B	ΔR^2	t	p
1	Öz Yeterlik	4,329	0,147	-0,001	0,000	29,519	0,993
	Okul Kültürü	0,000	0,040			-0,008	

Regresyon Analizinde, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi tanımlayabilmek ve fonksiyonel olarak bir model ile açıklayabilmek amaçlanmaktadır.

Buna göre Tablo 18.'de görüldüğü üzere öğretmenlerin öz yeterlikleri ile okul kültürü arasındaki etkiye ilişkin olarak regresyon sonucu incelendiğinde öz yeterliliğin okul kültürünü etkilemediği ($\beta=-0,001$ ve $p=0,993$) görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin okul kültürüne etkisinin incelendiği araştırmada 247 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilen araştırmada öz yeterlik değişkeni cinsiyet, medeni durum ve yaşa göre anlamlı bir farklılığa neden olmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin yaşları, cinsiyetleri ve medeni durumları öz yeterliklerini etkilememektedir. Bunun yanında mesleki kıdem ve okullarında geçen süreye göre anlamlı bir farklılığa neden olmuştur. Bu durum gösteriyor ki sınıf öğretmenleri çalışma süreleri ve çalıştıkları ortamda kalış süreleri arttıkça kendilerini daha yeterli hissedebiliyorlar. Bunun nedeni alışkanlıklar olarak açıklanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin okul kültürü ile ilgili algıları incelendiğinde ise cinsiyet, yaş ve mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılığa neden olmamaktadır. Okul kültürü ölçeği bekâr öğretmenler lehine anlamlı bir farklılığa neden olmuştur. Bu durumun bekâr öğretmenlerin çalıştıkları kurumlara daha fazla zaman ayırabilme fırsatlarına bağlanabilir.

Öz yeterlik ve okul kültürü değişkenlerinin birbirine olan etkisinin incelenmesi sonucunda öz yeterliliğin sınıf öğretmenlerinin okul kültürü algılarını etkilemediği gözlenmiştir.

Araştırma farklı illerde, ilçelerde ve farklı branşlarda çalışılarak literatürde çeşitlilik oluşturulabilir. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerini geliştirecek eğitimler ve mesleki gelişim etkinlikleri yapılabilir. Okul yöneticileri okul kültürü oluşturmak için öğretmenler arası ve öğretmenlerin idare ile olan ilişkilerini güçlendirecek çalışmalar düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, A. ve Çelikkaleli Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz-Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2(1): 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3(2).
- Aksu, H. (2008). Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8(2)

- Altunçekiç, A., Yaman, S., & Koray, Ö. (2005). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 93.
- Bandura, A. (1986). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Belek, F. (2018). *Fetemm Etkinliklerinin, Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarına, Fetemm Eğitim Yaklaşımına ve Fen Öğretimine Yönelik Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Benzer, F. (2011). *İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algularının Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bozbaş, Y. (2015). *Sınıf Öğretmenlerinin Özyeterlilik İnançları ve Sınıf Yönetimi Alguları Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A.
- Çalışkur, A., & Demirhan, A. (2013). İçsel Güdülenme Envanteri Dilsel Eşdeğerlik, Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013(16).
- Çakıroğlu, J., Çapa, Y. ve Sarıkaya, H. (2005). Öğretmen Özyeterlik Ölçeği Türkçe Uyarlamasının Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Ohio Sinle University and Middlc Easl Tcchnical University Education and Science*, 117(74-81)
- Demirtaş, H., Cömert, M. Ve Özer, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Bilim* 36(159): 96-111.
- Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim* 35(158): 3-13.
- Ekici, G. (2008). Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algı Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 35: 98-110.

- Erden, E. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretimi Öz Yeterlilik İnançlarının Öğrencilerin Fen Tutumları Ve Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Fettahlıoğlu, P., vd. (2011). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3): 159-175.
- Güçlü, N. (Ed.) (2014). *Okul Kültürü*. Ankara: Pegem.
- Kadıoğlu Ateş, H., & Vatansever Bayraktar, H. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Kültürü Algısı ile İş Doyumu Arasındaki İlişki. *Electronic Turkish Studies* 13(19).
- Karakuş, İ. (2017). *Öğretmen Adaylarının Öz yeterlilik İnançları İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Kiremit, H. Ö. (2006). Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Biyoloji ile İlgili Öz-yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. (*Doctoral dissertation* kabul, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Kiremit, H.Ö. ve Gökler, İ. (2010). Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Biyoloji Öğretimi İle İlgili Öz-Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 27: 41-54
- Korkut, K. ve Babaoğlu, E. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 8(16): 270-282.
- Korkut, A., & Hacıfazlıoğlu, Ö. (2011). Öğretmenlerin Okul Kültürünü Algılama Düzeyleri: Büyükçekmece Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 135-152.
- Koşar, S. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Yönetimde Gücü Kullanma Stilleri ile Örgüt Kültürü Arasındaki İlişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Işık, H. (2017). Ortaokullarda Okul Kültürünün İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi* 35: 61-71

- “Milli Eğitim Bakanlığı” (2006) Öğretmenlik Mesleği Temel Yeterlilikleri, <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlilikleri/icerik/39> adresinden 27 Nisan 2019’da alınmıştır.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim sürecine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 54: 277-306.
- Şahin, A. (2010). Örgüt Kültürü-Yönetim İlişkisi ve Yönetimsel Etkinlik. *Maliye Dergisi*,159
- Şahin, M. (2017). *Öğretmenlerin Yetkinlik Algıları ile Okul Kültürü Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tekkurşun, G. (2015). *Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz yeterlik İnançlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Terzi, A.R. (2005). İlköğretim Okullarında Örgüt Kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43: 423-442.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher Efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and teacher education*, 17(7), 783-805.
- Turalı, H.B. (2014). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Çoklu Değişkenlerle İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Üstüner, M., vd. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17): 1-16
- Yel, E. (2018). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları ile Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutumlarının İlişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Zimmerman,B.J. (2000). *Self-efficacy: An essential motive to learn*. Educational Psychology, 25: 87-96

EKLER

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz:	☐ Kadın	☐ Erkek			
Yaş:	☐ 21-30	☐ 31-40	☐ 41-50	☐ 50 ve üzeri	
Medeni Durum:	☐ Evli	☐ Bekar			
Çalışma Süreniz:	☐ 1 yıldan az	☐ 2-4 yıl	☐ 5-9 yıl	☐ 10-15 yıl	☐ 15 yıl ve üzeri
Bu okulda çalışma süreniz:	☐ 1 yıldan az	☐ 2-4 yıl	☐ 5-9 yıl	☐ 10-15 yıl	☐ 15 yıl ve üzeri
Mezun Olunan Bölüm:					

EK 1: Öz Yeterlik Ölçeği

ÖĞRETMEN ÖZYETERLİK ÖLÇEĞİ		Yeterli		Çok az yeterli		Biraz yeterli		Oldukça Yeterli		Çok yeterli
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Çalışması zor öğrencilere ulaşmayı ne kadar başarabilirsiniz?									
2	Öğrencilerin eleştirel düşüncelerini ne kadar sağlayabilirsiniz?									
3	Sınıfta dersi olumsuz yönde etkileyen davranışları kontrol etmeyi ne kadar sağlayabilirsiniz?									
4	Derslere az ilgi gösteren öğrencileri motive etmeyi ne kadar sağlayabilirsiniz?									
5	Öğrenci davranışlarıyla ilgili beklentilerinizi ne kadar açık ortaya koyabilirsiniz?									
6	Öğrencileri okulda başarılı olabileceğine inandırmayı ne kadar sağlayabilirsiniz?									
7	Öğrencilerin zor sorularına ne kadar iyi cevap verebilirsiniz?									
8	Sınıfta yapılan etkinliklerin düzenli yürümesini ne kadar iyi sağlayabilirsiniz?									
9	Öğrencilerin öğrenmeye değer vermelerini ne kadar sağlayabilirsiniz?									
10	Öğrettiklerinizin öğrenciler tarafından kavranıp kavranmadığını ne kadar iyi değerlendirebilirsiniz?									
11	Öğrencilerinizi iyi bir şekilde değerlendirmesine olanak sağlayacak soruları ne ölçüde hazırlayabilirsiniz?									
12	Öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine ne kadar yardımcı olabilirsiniz?									
13	Öğrencilerin sınıf kurallarına uymalarını ne kadar sağlayabilirsiniz?									
14	Başarısız bir öğrencinin dersi daha iyi anlamasını ne kadar sağlayabilirsiniz?									
15	Dersi olumsuz yönde etkileyen ya da derste görüntü yapan öğrencileri ne kadar yatıştırabilirsiniz?									
16	Farklı öğrenci gruplarına uygun sınıf yönetim sistemi ne kadar iyi oluşturabilirsiniz?									
17	Derslerin her bir öğrencinin seviyesine uygun olmasını ne kadar sağlayabilirsiniz?									
18	Farklı değerlendirme yöntemlerini ne kadar kullanabilirsiniz?									
19	Birkaç problemlili öğrencinin derse zarar vermesini ne kadar iyi engelleyebilirsiniz?									
20	Öğrencilerin kafası karıştığında ne kadar alternatif açıklama ya da örnek sağlayabilirsiniz?									
21	Sizi hiçe sayan davranışlar gösteren öğrencilerle ne kadar iyi baş edebilirsiniz?									
22	Çocuklarının okulda başarılı olmalarına yardımcı olmaları için ailelere ne kadar destek olabilirsiniz?									
23	Sınıfta farklı öğretim yöntemlerini ne kadar iyi uygulayabilirsiniz?									
24	Çok yetenekli öğrencilere uygun öğrenme ortamını ne kadar sağlayabilirsiniz?									

EK 2 : Okul Kültürü Ölçeği

1	Programda belirlenen işleri yapmak birinci önceliklidir.	1	2	3	4	5
2	Diğer okullardan daha " iyi" olmak için çalışmak esastır.	1	2	3	4	5
3	İlk defada doğruyu yapmak amaçlanır.	1	2	3	4	5
4	Okulun amaçlarını gerçekleştirmek için yeterince çaba harcanır.	1	2	3	4	5
5	Teknolojik gelişmeler takip edilir.	1	2	3	4	5
6	Herkes öğrencilerin akademik başarısı için çalışır.	1	2	3	4	5
7	İnsanlar birbirini sever.	1	2	3	4	5
8	Kıdemli olmak ayrıcalıklı olmak demektir.	1	2	3	4	5
9	Herkes uygulamalarla ilgili görüşlerini açıkça ifade edebilir.	1	2	3	4	5
10	Mesleki gelişim için her türlü fırsat sağlanır.	1	2	3	4	5
11	Çalışanlar sevinçlerini ve üzüntülerini paylaşır.	1	2	3	4	5
12	Hiyerarşiye önem verilir.	1	2	3	4	5
13	Kural ihlaline karşı sert önlemler alınır.	1	2	3	4	5
14	Yöneticiler, sık sık, kurallara uyulmasını hatırlatır	1	2	3	4	5
15	Kuralsızlıkların önlenmesi için sıkı denetim söz konusudur.	1	2	3	4	5
16	Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için duygusu hakimdir	1	2	3	4	5
17	Mesleki amaçlar için çalışmak takdir gören bir davranıştır.	1	2	3	4	5
18	İnsanlara değer verilir.	1	2	3	4	5
19	Otoriter bir yönetim anlayışı vardır.	1	2	3	4	5
20	İşlerle ilgili çok fazla toplantı yapılır.	1	2	3	4	5
21	Başarılı öğretmen ve öğrenciler ödüllendirilir.	1	2	3	4	5
22	En büyük ödül bir işi başarmaktır.	1	2	3	4	5
23	Hiç kimse yönetimle ters düşmek istemez	1	2	3	4	5
24	Kişisel duygu ve düşünceler paylaşılır	1	2	3	4	5
25	Herkes işini iyi yapmanın karşılığını alır.	1	2	3	4	5
26	Yanlış kimin yaptığı değil, sonuçları tartışılır.	1	2	3	4	5
27	Herkes birbirinin fikir ve görüşlerine saygılıdır.	1	2	3	4	5
28	Kişisel bilgi ve yetenekler saygı görür.	1	2	3	4	5
29	İnsanlar arasında ilişkiler resmidir.	1	2	3	4	5